

sited

- **Reportage**

MoReq2 in een notendop| 2

Een kwaliteitsinjectie voor GGD's| 4

- **Van code tot community**

Aankondiging VHIC-congres| 5

- **Gesignaleerd**

Nieuws uit diverse vakbladen, e-zines en websites| 7

- **23 dingen: een kennismaking**

Bloggen – de praktijk| 11

- **Zaalberg antwoordt**

Uw digitale adviseur| 13

- **Current Cites**

Internationale ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening| 15

- **Column**

Ad hoc – Ad van Heijst (VHIC)| 17

- **Agenda**

Overzicht van evenementen op het gebied van informatievoorziening| 18

- **Colofon** | 19

Europese norm voor beheer van records in ERMS

MoReq2 in een notendop

In 2008 werd in opdracht van de EU een nieuwe norm gepubliceerd: MoReq2. In deze norm zijn eisen vastgelegd voor het beheer van elektronische archiefstukken in een Electronic Records Management System (ERMS), waarmee een RMA wordt bedoeld. Dit hoeft niet per se één programma te zijn, het is ook mogelijk door een combinatie van verschillende programma's tot een ERMS te komen die aan deze norm beantwoordt. De norm zelf, testmateriaal en uitgebreidere informatie kunt u vinden op www.moreq2.eu.

Om een idee te geven van de inhoud van MoReq2 wordt in dit artikel in vogelvlucht een indruk gegeven van de belangrijkste eisen die in deze norm worden genoemd:

Classificatieschema

De auteurs van de norm benadrukken de noodzaak van een classificatieschema. Binnen het systeem moeten deze classificatieschema's, met hun metadata, geïmporteerd, geëxporteerd en gekopieerd kunnen worden.

Dossierorganisatie

MoReq2 ziet een classificatieschema als een hiërarchische structuur van klassen (series van dossiers of archiefstukken), dossiers, subdossiers en (binnen de subdossiers) volumes. Lager gelegen entiteiten moeten bij hun ontstaan metadata van hogere niveaus kunnen erven.

Toegang

De norm bespreekt het organiseren van rechten in een ERMS over wie mag wat zien, wijzigen of vernietigen. Rechten kunnen toegekend worden aan groepen gebruikers en een gebruiker kan tot meerdere groepen behoren. MoReq2 verwacht ook dat wordt vastgelegd wie wanneer wat gecreëerd, gewijzigd of vernietigd heeft. Ook moet de structuur van klassen en dossiers worden opgevolgd.

Bewaar- en verwijderschema's

Verwijderschema's moeten worden opgesteld en gekoppeld worden aan specifieke documenttypes (bijvoorbeeld: subsidieverzoeken). Verder voert MoReq2 de blokkering van het verwijderingsproces in. Dit om te voorkomen dat archivalia die men om een of andere reden toch langer nodig heeft dan voorzien, niet automatisch

vernietigd zouden worden. Elke klasse en elk dossier, subdossier en volume moet aan minstens één schema verbonden zijn.

Overdracht, export en vernietiging

MoReq2 stelt verschillende eisen rond overdracht, export en vernietiging. Het exporteren van archivalia moet zowel in het oorspronkelijke als in een ander formaat mogelijk zijn. Bij export moet impliciete metadata expliciet gemaakt worden.

Opname van archiefbescheiden

Als voorbeelden van veel voorkomende, op te nemen archiefbescheiden spreekt MoReq2 onder meer over databanken en webpagina's. Als voorbeelden van archiefstukken die minder frequent voorkomen, maar waarop het ERMS wel voorzien moet zijn, noemt de norm blogs, gecomprimeerde bestanden, GIS, instant messaging-berichten, de broncode van een programma, enz. Ook bulkopname moet zonder kwaliteitsverlies van de metadata mogelijk zijn.

E-mailbeheer

Om e-mails te archiveren moet het ERMS in staat zijn om alle e-mail die de organisatie binnenkomt of verlaat op te nemen. Een organisatie kan er ook voor kiezen slechts een deel van het e-mailverkeer op te nemen.

Archiefstuktypes

Het ERMS moet het aanmaken en onderhouden van archiefstuktypes toelaten. Een archiefstuktype bevat karakteristieken die doorgaans niet in het classificatieschema zijn vastgelegd omdat ze op verschillende plaatsen in het schema kunnen voorkomen (bijvoorbeeld: een contract).

Classificatiecode

Door middel van een classificatiecode geeft men aan waar een klasse, dossier, subdossier of archiefstuk zich bevindt in de hiërarchie van het archief. Een classificatiecode is verplicht. Alle klassen, dossiers, subdossiers en volumes krijgen een (lieft wereldwijd) unieke code waaraan zij binnen het ERMS geïdentificeerd kunnen worden.

Zoeken, vinden en representeren

MoReq2 somt een aantal eisen op voor het uitvoeren van zoekopdrachten. Verder worden eisen gesteld over de presentatie van de archiefbescheiden. De voornaamste zijn de weergave op een computerscherm en het afdrukken van de bescheiden.

Administratieve functies

MoReq2 noemt de verschillende mogelijkheden die de administrator moet hebben bij het beheren van het ERMS, onder meer inzake rechtenbeheer en het creëren van rapportages.

Optionele eisen

Optionele eisen betreffen onder meer het analoge archief, de integratie van een RMA met een DMS en workflow, de integratie met een CMS, elektronische handtekeningen, encryptie, digitaal rechtenbeheer, gedistribueerde systemen (wanneer het archief verspreid zit over meerdere RMA's), offline werken en beveiliging.

Niet-functionele eisen

Dit zijn eisen met betrekking tot de volgende acht domeinen: gebruiksgemak, capaciteit en schaalbaarheid, systeembeschikbaarheid, technische standaarden, beantwoording aan wetgeving en andere reglementeringen, uitbesteding van gegevens en digitale duurzaamheid.

METADATA

De norm heeft als doel om een minimum aan metadata-elementen vast te leggen. Anderzijds moet het ERMS toelaten om onbeperkt metadata-elementen toe te voegen.

Bijlage negen van deze norm is volledig gewijd aan een metadatamodel. Het metadatamodel heeft als doelen:

1. De metagegevens te definiëren die nodig zijn om zonder verlies van MoReq2-functionaliteiten archiefstukken tussen ERMS-en uit te wisselen.
2. Het definiëren van de noodzakelijke metadata om te komen tot de productieontwikkeling en het gebruik van een MoReq2 XML-schema. Dit schema wordt momenteel ontwikkeld door Serco Consulting en is in conceptversie beschikbaar op de website van MoReq2.

OPVALLENDE ELEMENTEN UIT DE NORM

MoReq2 kiest voor een zeer strak, hiërarchisch gestructureerd archief met het dossier als basis. Deze structuur laat toe al bladerend op zoek te gaan naar het juiste dossier en laat lager gelegen entiteiten ook toe metadata over te erven van hoger gelegen entiteiten. Opvallender is de verplichte classificatiecode, in een tijd waarin veel vakgenoten het einde van de BAC voorspellen.

Een interessant onderdeel van de norm is het hoofdstuk over de opname van archiefstukken in een ERMS. Hier geeft MoReq2 een hele reeks voorbeelden van soorten documenten: webpagina's, blogs, wiki's, databanken, instant messaging et cetera. Bij de optionele eisen gaat MoReq2 nog verder. Versleutelde teksten, digitale handtekeningen, integratie met een DMS en met een CMS: het ERMS moet het allemaal kunnen. De gebruiksvriendelijkheid wordt vergroot door het aanbieden van een *Test Framework* die het toetsen van een ERMS aan de eisen van MoReq2 vergemakkelijkt. Het is te vinden op de website van MoReq2. Ook de optionele eisen zijn in dit testpakket opgenomen.

Opvallend is tenslotte het beeld dat MoReq2 geeft van het ERMS van de toekomst. Waar men nu vooral tekstbestanden, rekenbladen en scans in een ERMS aantreft, zal men in de toekomst in de werkomgeving wellicht meer gebruik maken van wiki's, instant messaging, fora en dergelijke. De nieuwe MoReq-norm is, niet voor niets, afgestemd op nieuwe technologieën waarmee het digitale archief in de nabije toekomst zal worden geconfronteerd.